

Temadagar om vattenskyddsområde

Augusti – September 2013

Clas Magnusson

Clas Magnusson

Havs
och Vatten
myndigheten

Allmänt om vattenskyddsområde

- Dricksvattnet behöver ett bra skydd – skydda råvattentillgången
- Får besluta om vattenskyddsområde för en vattentillgång som används eller som kan användas för dricksvattenförsörjningen
- Ett vattenskyddsområde ger en dricksvattentäkt ett specifikt och anpassat skydd – bästa skyddet

Vattenskyddsområde

- Cirka 70 % av grundvattentäkter och cirka 40 % av ytvattentäkter har ett vattenskyddsområde med föreskrifter

Arbetet med att skydda ytvattentäkter har ökat.

Få vattenskyddsområde med på kartan

- Inrättande av ett vattenskyddsområde är även en viktig markering genom att vattenskyddsområdet kommer med på kartan i arbetet med fysisk planering och liknande, vilket i sig ger en viss form av skydd och uppmärksamhet.

Konsultstöd

- Oftast behövs hjälp utifrån för att ta fram bra underlagsmaterial.
- Angeläget att kunna göra bra upphandlingar av tjänster för att ta fram bra underlag inför beslut om vattenskyddsområde.
- Det är kommunen/huvudmannen som driver skyddet med konsultens underlag som stöd.

Säkra uttaget av vatten

- Tillstånd enligt 11 kapitlet miljöbalken behövs för uttag av vatten

Dispenser

- Ett förbud i en föreskrift innebär att grundregeln är att förbud gäller.
- Har ni dispensmöjligheter i era föreskrifter?
- Hur generösa är man att medge dispens från ett förbud?

Skyddsområde för ytvattentäkter

- Avgränsningen, indelning i skyddszoner – storleken
- Varför 12 respektive ytterligare 12 timmar rinntid i primär respektive sekundär zon – vad grundas det på?
- Varför tertiär skyddszon?
- Barriärer och andra faktorer

Utredningar och remisser på gång

- Ersättning vid vissa särskilda fall av rådighetsinskränkningar. Dir 2012:59, kommitté M2012:02. 31aug. Redovisad.
- En trygg dricksvattenförsörjning. Dir 2013:75. Delbetänkande om vattentäktsskydd 1 juli -14, 30 juni -15.
- Förslag till ändring av 7 kap. MB om vso samt förslag till ny bekämpningsmedelsförordning. Remiss från M-dep M2013/1675/R.
- Med flera?

Remiss M2013/1675/R.

Avser förslag till ny bekämpningsmedelsförordning

- Förslag bl.a.:
 - Krav på inrättande av vattenskyddsområde för allmänna vattentäkter som är i bruk genom ändring i 7 kap 21 § MB.
 - Bemyndigande till HaV att meddela föreskrifter om skyddsavstånd samt krav på tillstånd för spridning av bkm inom vso (motsvarande 14 § i SNFS 1997:2)
 - Till ny bekämpningsmedelsförordning
- Vill undvika dubbelreglering bl.a.

Ersättning i samband med vattenskyddsområde

- regleras i 31 kap. 4 § första stycket 5 p. samt 31 kap. 12-13 §§ samma balk, där det föreskrivs att ersättning kan utgå antingen vid överenskommelse (12 §) eller väckande av ersättningstalan hos mark- och miljödomstolen (13 §)

Ersättningar 31 kap. MB

- Ersättningsreglerna finns i 31 kap MB.
- Ersättning – överenskommelse
- Vad menas med överenskommelse?
- Det finns inget krav på ersättningsöverenskommelse på förhand, men däremot rätt till ersättning för skadelidande eller inlösen av fastighet.
- Möjlighet till överenskommelse finns. Anges inte vidare i miljöbalken.
- Inlösen kan vara en smidig väg i vissa fall.
- Ersättningsfall redovisade i uppsats från Juridiska inst i Göteborg – se HaV:s anteckningar från tidigare temadagar

Registrera vattenskyddsområde

- se kap 10.2 i handboken om vso

- Angeläget att info om vattenskyddsområde finns tillgängligt i fast. register
- Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2009:5 om registrering av beslut enligt 7 kap. miljöbalken – Vic-Natur.
 - Kommunerna ska skicka beslut enl 21 och 22 §§ om vattenskyddsområde till lst.
 - Lst ska lägga in egna och kommunernas beslut om vso i Vic-Natur inom 5 resp 10 dagar.
 - Både avgränsning och föreskrifter
 - Lägg även in äldre beslut
- Sänds till huvudmannen samt berörda fastighetsägare m. fl.
- 27 § fo om områdesskydd om underrättelse
- Vattentäktsarkivet (DGV), VM:s register

Beslut om vattenskydds- område i kommunen

- Kf beslutar om vattenskyddsområde – huvudregel. Är principiellt viktiga ärenden.
- Beslut om att skicka till länsstyrelse för fastställelse

Risk/riskanalys – skyddsnivå

- Utgå från syftet med vattenskyddsområdet
- Riskanalys utförs
- Koppla till avgränsning och nivå på föreskrifter
- Tydligare koppling mellan riskanalysen och förslag till skyddsåtgärder och skyddsföreskrifter för vattenskyddsområdet.

Kompletterande skyddsformer

- Inrättande av vso måste kompletteras med andra skyddsåtgärder.
- t.ex. ta fram beredskapsplaner, via fysisk planering osv
- Tekniska skyddsåtgärder, t.ex. skyddsdiaken, larm
- Hantering vid bränder och olyckor, Saneringsplaner osv. SLV funderar på samverkan mellan olika myndigheter.
- Tillsyn och egenkontroll

Formulering av föreskrifter

- Föreskrifterna har blivit bättre och tydligare – men -
- Om ni skriver i föreskrifter hur tolkar ni då uttryck som
 - ”risk för”,
 - ”ska så långt möjligt skyddas”
 - ”kan förorena”
 - och liknande formuleringar?

Är det dyrt att inrätta vattenskyddsområde?

- Kostnader att skydda vattentäkten eller att inte skydda den
- Processen att ta fram vattenskyddsområde, bra underlag behövs
- Rättegångskostnader
- Kostnader för markägare
- Ersättningar. Ersättning i samband med pågående markanvändning avsevärt försvåras, 31 kap. MB.
- Ersätta någon markägare för att inte förorena. PPP.
- Överenskommelser?
- Det blir inte billigare att vänta med att skydda!
- Inlösen av mark – en möjlighet

Ekonomi - Forts

- Investeringar i skyddet är långsiktigt lönsamma
- Om inte åtgärder vidtas för att skydda dricksvattentäkterna vad kan det då medföra för kostnader?
- Värdera din dricksvattenförsörjning och dricksvattenskyddet.
 - Vad är din vattenförsörjning värd?

HaV:s fortsatta arbete

- NV:s allmänna råd 2003:16 och handbok (2010:5) om skydd av vattentäkter behöver bli HaV:s produkter
- Ska "allmänna råd" finnas kvar – föreskrifter från HaV?
- Den 27/8 ägde ett möte rum för att samlas kring HaV:s kommande arbete med dessa produkter
- Arbetet med bekämpningsmedel inom vattenskyddsområde - tillsynsvägledningsarbetet
- Temadagar eller liknande som stöd för fortsatt arbete med vattenskyddsområde

Delgivning

- Delgivning
- Kungörelsedelgivning
- Eller hur?

Hörande i ärende

- Skärmflygklubb är att betrakta som en sådan innehavare av särskild rätt till den aktuella marken att klubben enligt 24 § områdesskyddsförordningen skulle ha hörts innan länsstyrelsen fattade det överklagade beslutet. Som exempel på rättigheter av detta slag nämns bl.a. annan nyttjanderätt än arrende eller hyra som har upplåtits muntligen (och som därmed inte kan inskrivas).
MMD Vänersborg. DOM Mål nr M 1976-13, 28/6 -13.

Koppling till vattendirektivet och miljö

- Vattenförekomster för dricksvattenförsörjning enl 2004:660
- Dricksvattenförekomster ingår i begreppet "Skyddade områden"
- Ska in i register och anges särskilt
- Åtgärdsprogram ska enl (2004:660) 6:5 omfatta att inrätta vattenskyddsområde eller på annat sätt skydda dricksvattnet
- Dricksvattentäkter ska enl VM:s ÅP ha vattenskyddsområde